

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se

**Naturvårdsverkets redovisning av två uppdrag:
Förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem för
farligt avfall samt
Icke-farligt byggnads- och rivningsavfall
M2017/00594/Ke**

Länsstyrelsen i Västra Götalands län yttrar sig över Naturvårdsverkets rapport Förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem för farligt avfall (NV-00316-15) samt Naturvårdsverkets rapport om Regeringsuppdrag Icke farligt byggnads- och rivningsavfall.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att insamlingen av avfallsstatistik förbättras genom utökad rapporteringsplikt även för mindre anmälningspliktiga verksamheter. Vidare tillstyrks förslaget att inrätta ett digitalt system för hantering av farligt avfall då det enligt Länsstyrelsens mening är en förutsättning för att kunna följa upp att farligt avfall hanteras rätt.

Länsstyrelsen lämnar följande särskilda synpunkter på förslagen:

- anmälningsplikten för transporter av farligt avfall enligt 42 § i avfallsförordningen kan tas bort då ett digitalt system för hantering av farligt avfall kommer att införas,
- krav på verksamheter att redovisa hantering av avfall i ett centralt system bör införas successivt och verksamheter med betydande mängder avfall och/eller avfallstyper av speciellt intresse bör prioriteras,
- behovet av både central (Naturvårdsverket) och regional (länsstyrelserna) tillsynsvägledning till verksamheter och kommuner kommer att öka, speciellt inom områdena klassificering av farligt avfall samt produktifiering av avfall.

Synpunkter på de två redovisade uppdragen

Förbättrad avfallsstatistik och spårbarhetssystem för farligt avfall

Förbättrad avfallsstatistik

Tillförlitlig avfallsstatistik är en av förutsättningarna för att kunna arbeta på ett strukturerat sätt med avfallsfrågor i syfte att minska avfallsmängderna och få en mer cirkulär ekonomi samt för att uppfylla miljömålen. Länsstyrelsen är därför positiv till förslaget att det införs regler för rapportering även för anmälningsskyldiga verksamheter. Vi tillstyrker att de ändringar som föreslås avseende att Naturvårdsverkets bemyndigande i 47 a § förordningen om miljöfarlig verksamhet utökas till att även omfatta anmälningsskyldiga verksamheter.

Det är mycket viktigt att rapporteringskravet införs successivt för olika verksamheter och att miljömässigt speciellt intressanta avfallsslag prioriteras. Vidare bör en lägsta nivå för rapporteringskrav övervägas (för icke-farligt avfall) för att undvika onödig administration som ger mycket liten miljönytta. En jämförelse kan göras med att tillståndsplikt för transport av avfall inte krävs för transporter av eget avfall understigande 10 ton eller 50 m³ per år enligt 36 § i avfallsförordningen.

Enligt rapporten ska det avfall som faller under det kommunala renhållningsansvaret (vanligtvis kallat hushållsavfall) även fortsättningsvis rapporteras till branschens frivilliga system Avfall Web. Systemet administreras av Avfall Sverige. Tyvärr rapporterar inte alla kommuner in data i systemet. Mot bakgrund av detta, då det i olika sammanhang är av stort intresse att få en så heltäckande statistik som möjligt inklusive hushållsavfallet, bör det övervägas om även kommunerna ska omfattas av ett krav på årlig rapportering. Detta torde kunna genomföras med ett utökat bemyndigande för Naturvårdsverket att meddela föreskrifter även för kommuner.

Spårbarhetssystem för farligt avfall

Spårbarheten för hanteringen av farligt avfall, dvs. från uppkomst till slutligt omhändertagande, är i stort behov av förbättring. I dagsläget regleras spårbarheten genom en anteckningsskyldighet hos respektive verksamhetsutövare. I praktiken omöjliggör detta en effektiv systemtillsyn. I de fall tillsyn bedrivs så har den oftast initierats av en incident på en specifik anläggning avseende ett enskilt parti avfall. Länsstyrelsen ser därför mycket positivt på att ett centralt digitaliserat system införs vilket möjliggör en avsevärt förbättrad tillsyn över hanteringen av farligt avfall inom landet.

Även om rapportering i det digitala systemet inte kan göras tvingande för gränsöverskridande transporter (på grund EG-förordning) är det viktigt att systemet får och kan användas även i detta syfte samt att Naturvårdsverket och andra myndigheter verkar för detta. Genom ett digitalt system kommer vissa mer problematiska avfallsflöden synliggöras på ett bättre sätt.

Länsstyrelsen är positiv till den föreslagna revideringen av avfallsförordningen som gäller digital transportdokumentation (55 och 55 a §§, tidigare 60 §). I nuläget är det vanligt att dokumentationen är mycket bristfällig och nästintill omöjlig att

följa upp eftersom den till en övervägande del är pappersdokumentation. Eftersom spårbarheten skulle förbättras i och med en digital lösning anser Länsstyrelsen att anmälningsplikten enligt 42 § i avfallsförordningen kan tas bort och ersättas av en vägledning för hanteringen. Det skulle vara positivt eftersom anmälningsärendena är administrativt betungande för såväl verksamhetsutövare som länsstyrelserna i förhållande till miljönyttan. Enbart i Västra Götalands län finns det drygt 1500 anmälda verksamhetsutövare och årligen hanteras ca 400 ärenden med nya anmälningar eller förnyelse av befintliga anmälningar. En central vägledning från Naturvårdsverket i kombination med en digital uppföljning av vart det farliga avfallet levereras, fyller det miljömässiga syftet väl. Om vägledning inte anses vara tillräcklig, föreslår Länsstyrelsen att föreskrifter tas fram för att reglera hanteringen.

Enligt Länsstyrelsens bedömning kommer behovet av tillsynsvägledning under uppbyggnadsskedet av rapporteringssystemet att vara mycket stort. Förutom de rent tekniska utmaningarna kommer det behövas vägledning för klassificering av avfallet. Redan i dagsläget är det kunskapsbrist hos verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter avseende klassificering av främst farligt avfall. Detta gäller speciellt avfallsslag med så kallade spegelingångar i avfallsförordningen. Kunskapsbristen kommer sannolikt att tydliggöras när ett digitalt rapporteringssystem införs.

Länsstyrelsen är även positiv till att förslaget om digitaliseringen ger enklare och snabbare metoder för verksamhetsutövarna att uppfylla dokumentationskrav och regler för transportdokument.

Icke-farligt byggnads- och rivningsavfall

Länsstyrelsen delar utredarens syn på att tillgänglig statistik är mycket bristfällig.

Då rapporteringskravet i dagsläget endast omfattar tillståndspliktiga avfallsanläggningar redovisas inte en stor andel av de genererade kvantiteterna av bygg- och rivningsavfall. Från och med i år redovisar anläggningarna i en speciell modul i den årliga miljörapporten.

Länsstyrelsen är i skrivande stund endast i början av granskningarna av miljörapporterna avseende år 2016. Med erfarenhet från granskningen ser vi att kvaliteten på den inlämnade statistiken är mycket skiftande mellan olika anläggningar. En slutsats som kan dras inför den framtida systemutvecklingen är att inrapporteringskraven bör vara robusta och enkla från början för att sedan successivt byggas ut till en mer detaljerad nivå. Kvalitetssäkringen av inkomna data bör prioriteras och det är en nödvändighet att systemet ska kunna ändras och lätt anpassas efter vunna erfarenheter.

Länsstyrelsen anser att asfalt ska ingå i återvinningsmålet för bygg- och rivningsavfall enligt avfallsdirektivet (70 %) och att det är angeläget att riktlinjer fastställs för när asfalt som tas upp från befintliga vägar inte anses vara avfall (dvs. återvinning direkt på plats).

Sekretess

Länsstyrelsen anser att det är mycket viktigt att klargöra hur offentlighets- och sekretesslagstiftningen ska tillämpas innan systemen tas i bruk. För att få avsedd effekt krävs att tillsynsmyndigheterna har tillgång till relevant information från enskilda företag samt att större utdrag ur systemen möjliggörs för att kunna följa upp avfallsströmmar m.m.

Behov av tillsynsvägledning

Behovet av vägledning till verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter kommer att öka om förslagen genomförs. Från Naturvårdsverket bedömer vi att vägledning huvudsakligen behövs inom områdena klassificering av avfall samt produktifiering av avfall (dvs. när avfall upphör att vara avfall). Även Kemikalieinspektionen blir berörd av produktifieringen av avfall.

Länsstyrelserna kommer att behöva resurser för tillsynsvägledning till kommuner och verksamhetsutövare för praktiska bedömningar av hur rapporteringssystemen ska nyttjas. Det kommer dessutom att vara ett omfattande arbete att lägga in berörda anmälningsskyldiga anläggningar i rapporteringssystemen.

--

Detta yttrande har beslutats av länsöverdirektören Lisbeth Schultze efter föredragning av länsmiljöingenjören Gudrun Magnusson. I den slutliga handläggningen har även deltagit bitr. miljöskyddsdirektören Malin Årebäck.

Lisbeth Schultze

Gudrun Magnusson

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter